

Endelig samstemt - men vi skal videre! KS' posisjoner og planer på digitaliseringsområdet 2013-2016.

Iver O. Sunnset
Prosjektrådgiver Værnesregionen IT
Nasjonal koordinator (MUNT)

KS' visjon

En selvstendig og nyskapende kommunesektor

Fornyingsminister Rigmor Aasrud i sin tale til eKommune 2011

«Det er behov for bedre IKT-samarbeid i kommunal sektor.»

«Og det er behov for bedre IKT-samarbeid mellom staten og kommunene»

«Hvis vi skal lykkes med fornying av offentlig sektor, er det avgjørende at kommunal sektor klarer sin del av jobben.»

Mai 2012

Digitalisering for første gang
på felles *politisk* dagsorden
hos FAD, KRD og KS

Enighet om at mer samordning
trengs

- mellom kommuner
- mellom kommunesektor og stat
- innad i staten

Vedtak i KS' hovedstyre 23. mai 2012

- Det er behov for samordning av IKT-utviklingen i offentlig sektor. KS forventer av staten at det gjøres en betydelig innsats for samordning mellom statlige aktører, og samordning av IKT-utviklingen i offentlig sektor som helhet.
- KS vil ta initiativ til at det etableres et felles råd for offentlig sektor, for å bedre koordineringen på IKT-området.
- For å ivareta oppgaver knyttet til samordning etableres et Program for IKT-samordning i kommunesektoren (KommIT) fra høsten 2012. Programmet skal i første omgang gå ut 2015, og skal i siste fase evalueres og komme fram til egnet organisasjons- og finansieringsform fra 2016.
- Programmet eies av KS og styres av et programstyre bestående av kommuner, fylkeskommuner og KS.

PROSESSEN

Mars 2010

- Første møte med KRD, FAD, KS og Difi med tema samordning

Våren 2011

- FAD-rapport om IKT-samordning av kommunesektoren (DaVinci)

Mai
2011

- KS' hovedstyre bestemte at kommunesektoren skal samordne seg, bestilte utredning som kom høsten 2011 (Rambøll)

Vinter
2011-2012

- Strategikonferanser, samordning av IKT tema i alle fylker. Toppledere adm og pol

Mai og juni
2012

- KS vedtak om KommIT (mai), vedtok programstyre (juni)

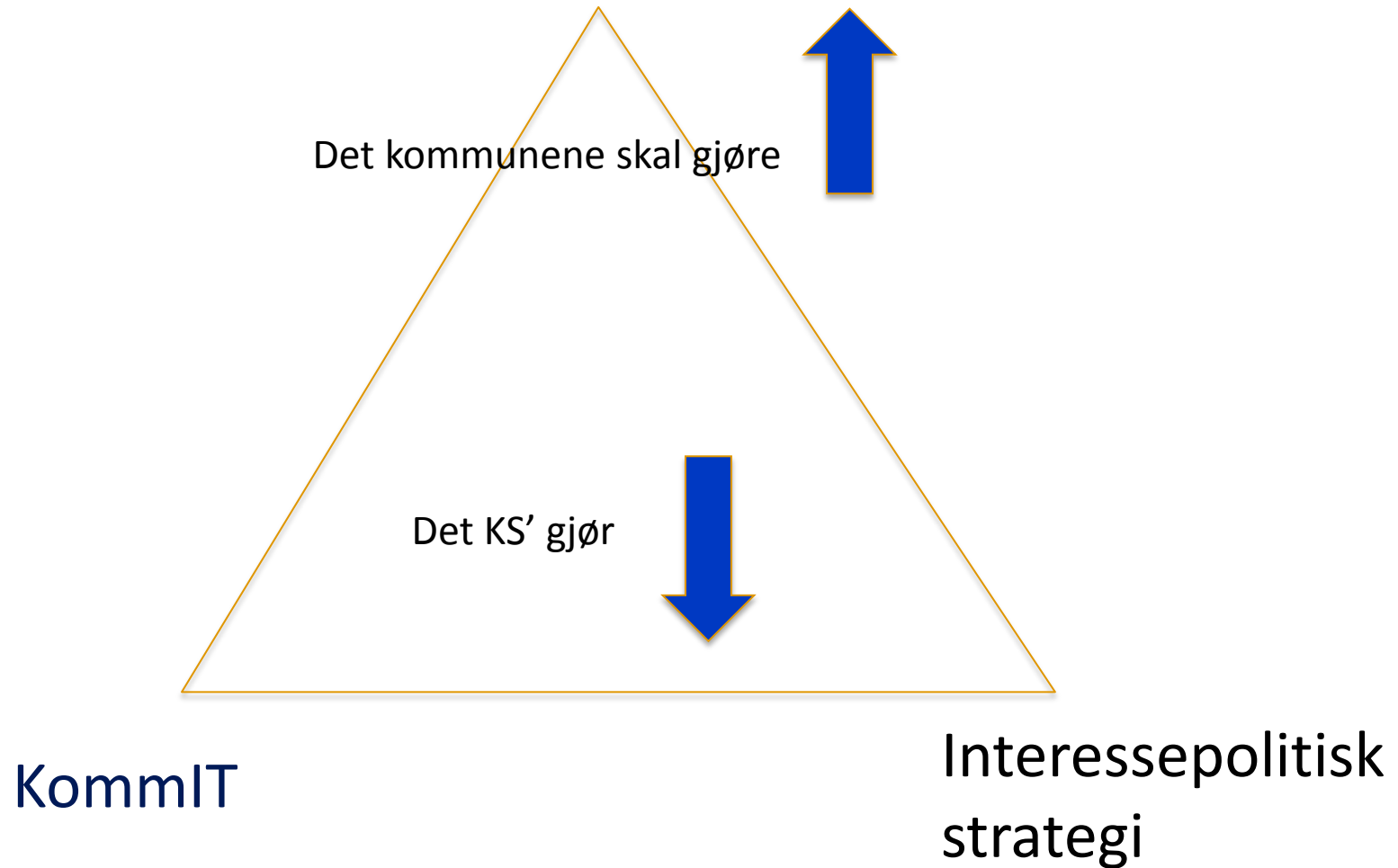
August
2012

- E-post til alle rådmenn om å sette av 1 krone pr. innbygger til KommIT i 2013

Vinter
2012/2013

- Hovedstyre vedtok av strategidokument. Programleder Kirsti Kierulf blir ansatt
- Igjen tema på strategikonferanser i regi av KS

Digitaliseringsstrategi for kommunesektoren

Digitaliseringsstrategi 2013–2016 for kommuner og fylkeskommuner

«En samordnet kommunal sektor leverer digitale tjenester som gir innbyggere og næringsliv et reelt digitalt førstevalg»

6 tverrgående satsingsområder

- Digital dialog
- Strategisk ledelse og IKT
- Kompetanse
- Arkiv og dokument-
håndtering
- Personvern og
informasjons-sikkerhet
- Arkitektur og
standardisering

3 sektorielle satsingsområder

Oppvekst og utdanning

Hvordan bruke digitaliseringsstrategi for kommunesektoren

1. Strategien fastsetter de viktigste satsningsområdene og målene for kommuner og fylkeskommuner perioden 2013–2016.
2. KS ønsker at kommuner og fylkeskommuner bruker strategien i prosessen med å lage lokal digitaliseringsstrategi med tilhørende handlingsplan
3. Målene er tilpasset alle, både de som har kommet kort og de som har kommet langt innenfor de ulike områdene
4. Egne dokumenter bør lages i en særskilt strategiprosess for å få forståelse, forpliktelse og forankring hos ansatte og interessenter
5. **Det er god plass til egne, lokale mål og tiltak i tillegg til fellesmålene**

Tverrgående satsningsområder: Digital dialog

- Kommunesektoren bør ha et bevisst forhold til hvilke digitale kanaler som brukes til hvilket formål. Det er sjelden bare én løsning ved valg av digitale kanaler, ofte utfyller de hverandre.
- Mål:
 - Kommuner og fylkeskommuner har nettbaserte tjenester for kommunikasjon med innbyggere og næringsliv som tilfredsstillter krav til universell utforming
 - Kommuner og fylkeskommuner har løsninger for sikker pålogging for innbyggers tilgang til egne opplysninger via nettsidene
 - Kommuner og fylkeskommuner har automatiserte prosesser der tjenesteområdene henger sammen
 - Kommuner og fylkeskommuner bruker sosiale medier for å fremme dialog, øke informasjonsspredning, krisekommunikasjon og for å styrke lokaldemokratiet
 - Kommuner og fylkeskommuner har en gjennomtenkt språkbruk i de digitale kanalene

Tverrgående satsningsområder: Strategisk ledelse

- IKT har blitt sentralt i alle arbeidsprosesser som utføres, derfor må IKT inkluderes i alt budsjett- og planarbeid.
- Mål:
 - Kommuner og fylkeskommuner har ledere som ser sammenheng mellom tjenesteproduksjon og teknologibruk, og bruker dette til tjenesteutvikling
 - Kommuner og fylkeskommuner har IKT-strategi og handlingsplan knyttet til organisasjonens overordnede planer og tjenesteområdenes behov
 - Kommuner og fylkeskommuner har tilgang på relevante digitale styringsdata
 - Politisk og administrativ ledelse har forståelse for at gevinstene ved innføring av IKT ikke kan realiseres umiddelbart
 - Kommuner og fylkeskommuner har kartlagt IKT-systemer og tilhørende arbeidsprosesser, og besluttet hvilke system som må skiftes ut og arbeidsprosesser som må legges om
 - Kommuner og fylkeskommuner har realisert gevinster ved å bruke IKT effektivt til å jobbe på nye måter

Tverrgående satsningsområder: Kompetanse

- Kompetanse er viktig for utvikling av moderne digital forvaltning.
- Mål:
 - Kommuner og fylkeskommuner har kompetanse til å iverksette endringsprosesser og involvere de rette aktørene, basert på tjenesteområdenes behov
 - Kommuner og fylkeskommuner har kompetanse til å utnytte anskaffelsesprosessen som et strategisk virkemiddel for å fremme innovasjon
 - Kommuner og fylkeskommuner har ansatte som har tilstrekkelig kompetanse til å bruke aktuelle IKT-løsninger
 - Kommuner og fylkeskommuner har ansatte som kan gi innbyggere og næringsliv støtte og veiledning i bruk av de digitale løsningene
 - Kommuner og fylkeskommuner har kompetanse om lovpålagte krav til personvern, taushetsplikt og informasjonssikkerhet blant sine ansatte

Tverrgående satsningsområder: Arkiv og dokumenthåndtering

- Å finne igjen dokumenter er det viktigste formålet for arkivet, både dokumentene som kommer inn eller sendes ut fra organisasjonen, samt organisasjonens interne dokumenter.
- Mål:
 - Kommuner og fylkeskommuner kan hente ut relevante opplysninger fra arkivet til egne ansatte, parter, publikum og omkringliggende datasystem
 - Kommuner og fylkeskommuner har forsvarlig dokumenthåndtering innenfor alle fagområder, både når det utføres av kommunen selv og av andre
 - Kommuner og fylkeskommuner har metodikk som sikrer at arkivperspektivet inngår i alle planer, kravspesifikasjoner og anskaffelsesprosesser
 - Kommuner og fylkeskommuner har sørget for dokumentfangst og sikker arkivhåndtering ved implementering av nye digitale løsninger og tjenester
 - Kommuner og fylkeskommuner har sikre rutiner og prosesser for langtidsbevaring av kommunens arkiver i arkivdepot
 - Kommuner og fylkeskommuner har implementert NOARK 5-kjerne i alle løsninger som arkiverer saksdokument

Tverrgående satsningsområder: Personvern, taushetsplikt og informasjonssikkerhet

- Kommunesektoren behandler store mengder personopplysninger, og omfatter alle innbyggere i landet. Ivaretagelse av personvern, taushetsplikt og innsynsrett er viktig for å opprettholde tillit hos innbyggerne.
- Mål:
 - Kommuner og fylkeskommuner har strategi for informasjonssikkerhet
 - Kommuner og fylkeskommuner har databehandleravtaler med andre som behandler personopplysninger på vegne av kommunen
 - Kommuner og fylkeskommuner har databehandleravtaler med andre som kommunen behandler personopplysninger for
 - Kommuner og fylkeskommuner har ledelsesforankret internkontroll og styringssystem på plass.
 - Kommuner og fylkeskommuner har løsninger som tilfredsstiller kravene til sikkerhetsarkitektur
 - Kommuner og fylkeskommuner som tar i bruk skytjenester, har gjennomført grundige risiko- og sårbarhetsanalyser

Tverrgående satsningsområder: Arkitektur og standardisering

- For at innbyggere og næringsliv skal oppleve de digitale tjenestene som gode, må de interne systemene kommunisere seg i mellom, og utveksle informasjon på tvers av forvaltningsnivå.
- Mål:
 - Kommuner og fylkeskommuner har utarbeidet IKT-arkitektur og tatt i bruk løsninger basert på felleskomponenter og standarder
 - Kommuner og fylkeskommuner har kravspesifikasjoner basert på nasjonale og felleskommunale standarder ved nyanskaffelser og endringer i eksisterende systemer
 - Kommuner og fylkeskommuner har bredbånd med tilstrekkelig kapasitet i hele organisasjonen
 - Kommuner og fylkeskommuner har bredbåndsinfrastruktur lokalt og regionalt som gir alle innbyggere og næringsliv tilstrekkelig kapasitet
 - Kommuner og fylkeskommuner har skytjenester som et alternativ ved anskaffelse for IKT-drift, der det er relevant.

Sektorielle satsningsområder: Helse og velferd

Mål:

- Kommuner og fylkeskommuner har tatt i bruk Helsenet for elektronisk samhandling
- Kommuner og fylkeskommuner har lagt til rette for deling av helseinformasjon mellom samhandlende aktører på helse- og omsorgsområdet
- Kommuner og fylkeskommuner har løsninger som sikrer rask tilgang til og sikker lagring av dokumentasjon i pasientadministrative prosesser og styringssystemer
- Kommuner og fylkeskommuner har tatt i bruk verktøy slik at helsepersonell kan registrere og få tilgang til helseopplysninger når de er hos pasienten
- Kommuner og fylkeskommuner har lagt Norm for informasjonssikkerhet til grunn for alt arbeid med personvern og sikker informasjonsbehandling
- Kommuner og fylkeskommuner har tatt i bruk nasjonal kjernejournal i den akuttmedisinske kjeden når løsningen er på plass.
- Kommuner og fylkeskommuner har valgt løsninger for velferdsteknologi som baseres på standarder og som understøtter de gjeldende IKT-arkitekturprinsippene.

Sektorielle satsningsområder: Oppvekst og utdanning

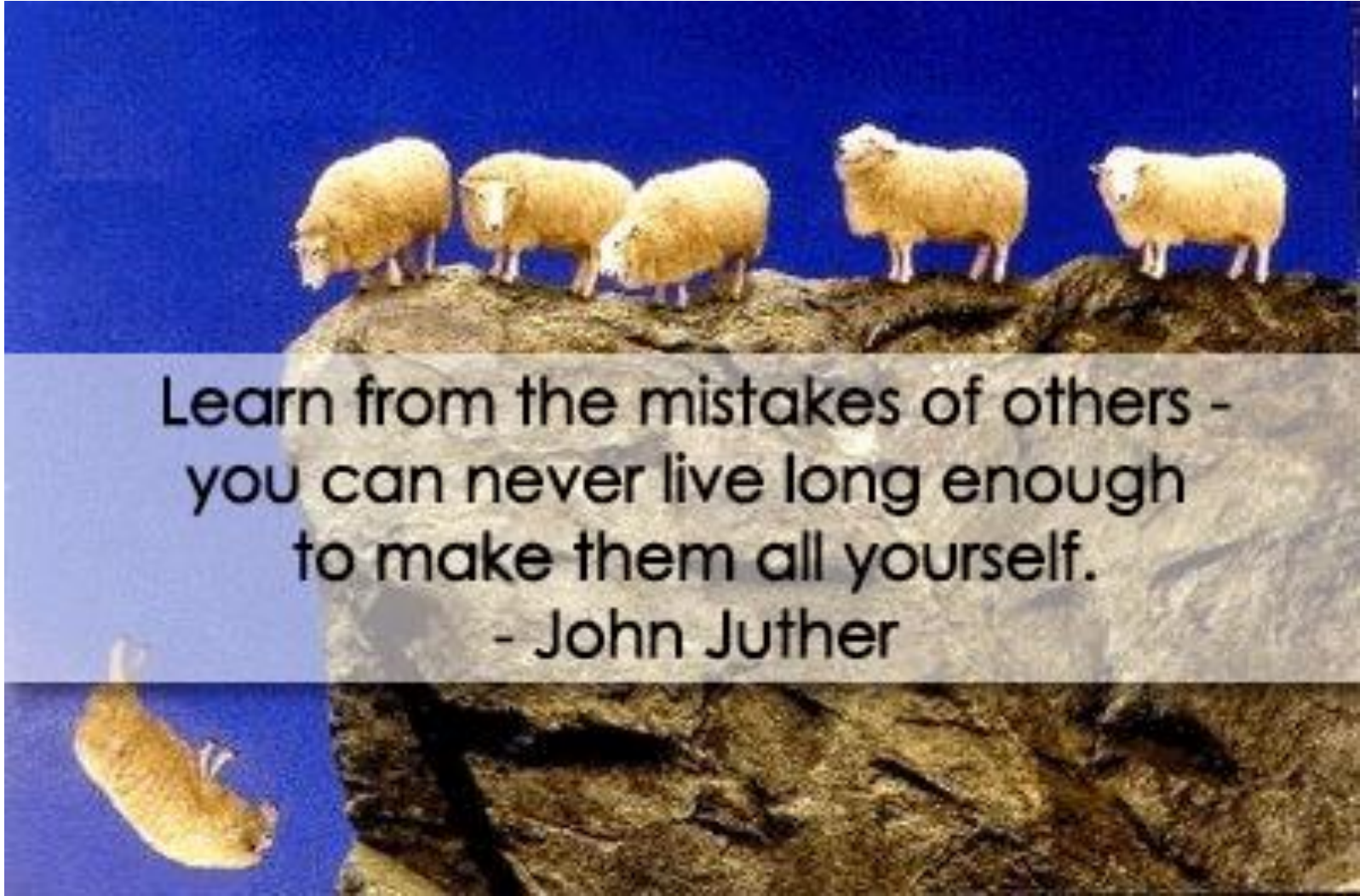
Mål:

- Elevene får et undervisningstilbud som oppfyller kravene til bruk av IKT i gjeldende læreplaner
- Lærerne bruker digitale læremidler og verktøy i den daglige undervisningen
- Skolene utnytter mulighetene IKT gir for å gi tilpasset og differensiert opplæring til hver enkelt elev
- Lærere og barnehageansatte er gode klasseledere i teknologirike omgivelser
- Skolene har tatt i bruk løsninger for digital vurdering
- Skolene har tatt i bruk innloggingsløsningene og ressursene i Feide
- Kommuner og fylkeskommuner tilbyr stabil drift av IKT-tjenestene for barnehagen og skolen, som ivaretar krav til kapasitet, fleksibilitet, personvern og sikkerhet

Sektorielle satsningsområder: Plan, bygg og geodata

Mål:

- Kommuner og fylkeskommuner har en digital plan- og byggesaksprosess både internt i organisasjonen, i samhandling med resten av forvaltningen og i dialogen med innbyggerne og næringsliv
- Kommuner og fylkeskommuner har planer og rutiner for etablering, forvaltning, viderebruk og deling av geografisk informasjon og kommunaltekniske fagdata
- Kommuner og fylkeskommuner har løsninger for digitale arealplaner, digitalt planregister, matrikkelen, det offentlige kartgrunnlaget og kommunaltekniske fagdata som støtter gjeldende standarder og nasjonale krav
- Kommuner og fylkeskommuner har tilgang til nasjonale løsninger for bruk innenfor teknisk sektor

Learn from the mistakes of others -
you can never live long enough
to make them all yourself.
- John Juther

KS' interessepolitiske arbeid

... KS' posisjoner og det KS gjør for å bedre rammebetingelsene for kommuner og fylkeskommuner på digitaliseringsområdet

KS er opptatt av nasjonal samordning og finansiering av IKT

Vedtak i KS' hovedstyre 12.04.2013:

- KS mener at **IKT-utvikling er å regne som utbygging av nasjonal infrastruktur**. Dette **bør finansieres av staten som store satsninger**, der hele offentlig sektor er inkludert.
- KS mener at framdrift og gevinst i digitaliseringsarbeidet i offentlig sektor forutsetter at **etablerte modeller utfordres**. KS aksepterer et prinsipp om **sterkere nasjonal samordning av IKT-området under forutsetning av at kommunesektoren har reell innflytelse i disse samordningsprosessene**. KS forutsetter også at **nasjonale digitaliseringssatsinger finansieres over statsbudsjettet** også for kommuner og fylkeskommuner.
- KS mener at **store IKT-løft i offentlig sektor bør flyttes fra sektoransvar til program**. Det må utarbeides en «NTP for IKT»: En nasjonal digital prioriteringsplan (NDPP) som ivaretar implementering og sikrer gevinst. Det er behov for et **omfattende prosjekt på økonomiske konsekvenser av digitalisering i kommunal sektor**. KS mener at regjeringen bør gjennomføre en offentlig utredning om dette.

Problemstillinger ved anskaffelse av fellesløsninger og skytjenester

Forholdet mellom anskaffelsesreglementet og bruk av felleskomponenter er uklart. Det er en usikkerhet om hvordan kommunesektoren skal anskaffe felles løsninger som utvikles av kommuner, KommiT eller staten og som tilbys og distribueres til kommunen.

KS forutsetter at ved regelverksendringer og -fortolkninger deltar kommunesektoren i alle prosesser.

KS skal utrede uklarheter og rydde usikkerhet av veien – også i fht skyløsninger

Leverandørens rolle i digitaliseringen av Norge

- Leverandørene har en avgjørende rolle i realiseringen av de nasjonale målene. Kommuner og fylkeskommuner opplever at leverandører ikke alltid videreutvikler systemene ut fra deres behov.
- KS mener at leverandørene må involveres og forpliktes for å ta et større ansvar i digitaliseringen av Norge.
- KS mener at leverandørene skal ta i bruk forvaltningsstandarder og felleskomponenter i gjeldende versjon av løsningene sine. Leverandørene bør trekkes med i dette arbeidet.

Rapportering og styringsinformasjon

- Stadig flere statlige etater pålegger kommuner og fylkeskommuner å sende inn dokumentasjon via Internett. Dersom det ikke tas utskrift før skjemaet sendes, kan dokumentet være tapt. Kommunen har ikke lenger dokumentasjon på hva de selv har sendt inn. Utfordring i fht dokumentasjonsansvaret.
- KS mener at all rapportering av styringsinformasjon til staten må kunne brukes av og være nyttig for kommunen.
- KS mener at all rapportering til staten må skje som automatiske uttrekk fra kommunens sakarkivsystem eller fagsystem.
- KS mener at statlige skjemaløsninger som kommunen skal brukes må være tilrettelagt slik at kommunen kan ivareta sitt dokumentasjonsansvar.

Arkiv og dokumentbehandling

- Dokumentfangst, journalføring og arkivering er avgjørende for digitalisering av offentlig sektor. Uten sikker elektronisk arkivering kan vi risikere at det som for innbyggerne ser ut til å være en digital tjeneste, fortsatt er papirbasert for administrasjonen.
- KS mener at arbeidet med å bevare arkiver i statlig, kommunal og privat sektor er en så omfattende oppgave at det må defineres som et nasjonalt infrastrukturprosjekt.
- KS mener at arkivperspektivet skal inngå i alle statlige planer, kravspesifikasjoner og anskaffelsesprosesser

Personvern, taushetsplikt og informasjonssikkerhet

- Kommuner og fylkeskommuner håndterer store mengder personopplysninger, og må sørge for at opplysningene behandles på en sikker måte og i tråd med gjeldende regelverk. Innbyggere må ha tillit til at kommunesektoren behandler personopplysninger på en slik måte at personvernet er godt ivaretatt.
- KS mener at personvern, taushetsplikt og informasjonssikkerhet skal prioriteres, men at prioriteringen samtidig må balanseres mot hensynet til effektivitet i saksbehandling og tjenesteyting.
- KS mener at det må utvikles en løsning for virksomhetspålogging i ID-porten, hvor det bl.a. vurderes en fellesløsning for bruk av ansattsertifikater og virksomhetssertifikater.

Helse og omsorg

- Det er behov for bedre og mer målrettet bruk av teknologi i helse- og omsorgstjenesten. Elektronisk meldingsutveksling vil føre til økt kvalitet på helsehjelp, økt pasientsikkerhet, bedre tilgjengelighet økt kapasitet og større grad av samhandling.
- KS forventer at kommunesektoren gis en like sentral rolle som statlige aktører i prosessene som igangsettes som følge av Stortingsmelding 9 (2012-2013) Én innbygger – én journal.
- KS mener at pågående prosjekter og satsinger innenfor helsesektoren skal ha høy prioritet og ferdigstilles snarest mulig.
- KS er positiv til å slå sammen flere helseregistre, forenkle lover og forskrifter og med dette tilrettelegge for digitalisering. Samtidig må personvernet ivaretas.
- KS er positiv til at det etableres løsninger for sikker identifisering av helsepersonell.

NAV

- KS mener det er viktig at partnerskapet med NAV framstår som likeverdig og at KS og NAV er samstemt om digitaliseringen. Staten bør i større grad ha oppmerksomhet mot en felles kommunal og statlig digital utvikling i NAV-kontorene.
- KS mener at arbeidet med den videre planleggingen av Moderniseringsprogrammet skal gjennomføres i en god dialog mellom KS og NAV.
- KS mener at det er behov for en drifts- og vedlikeholdsavtale mellom NAV og kommunene på tekniske løsninger og utstyr.
- KS mener at det er behov for fellesløsninger for at kommunenes sosialtjenestesystem skal kunne kommunisere med statens løsninger.

Oppvekst og utdanning

- Tilgangen på maskiner og båndbredde i skolen har aldri vært bedre. Likevel er det en utfordring at lærere mangler digital kompetanse og at det utstyret som finnes ikke alltid virker etter hensikten.
- KS mener at samarbeidet mellom KS, staten og ulike utdanningsinstitusjoner bør styrkes for å bidra til en mer helhet i IKT-utviklingen i grunnskolen.
- KS mener at det må stilles felles krav til utdanningsinstitusjonene slik at nyutdannede lærere, sykepleiere, jurister og andre yrkesgrupper har god nok IKT-kompetanse til å utøve yrket.

Plan, bygg og geodata

- Det er kommunene som har hovedansvaret for byggesaksbehandlingen, og for å sikre at informasjon om byggeaktivitet blir registrert i offentlige registre og arkiver. Flere fagsystem innenfor plan-, bygg- og geodataområdet er ikke i stand til å utveksle data med matrikkelen.
- KS mener at løsningene som utformes skal baseres på nasjonale standarder og felleskomponenter, eller at slike utvikles.
- KS mener at det er behov for utredning og drøfting av kompensasjoner for kommunene ved økte kostnader eller bortfall av inntekter hvis kart- og eiendomsinformasjon ikke lenger skal unntas fra gratisprinsippet i offentlighetsloven.
- KS mener at det skal være automatisert, korrekt og samtidig oppdatering mellom matrikkelen og de løsningene som kommunene bruker.

Tyven tyven

Pris for gjenbruk og deling

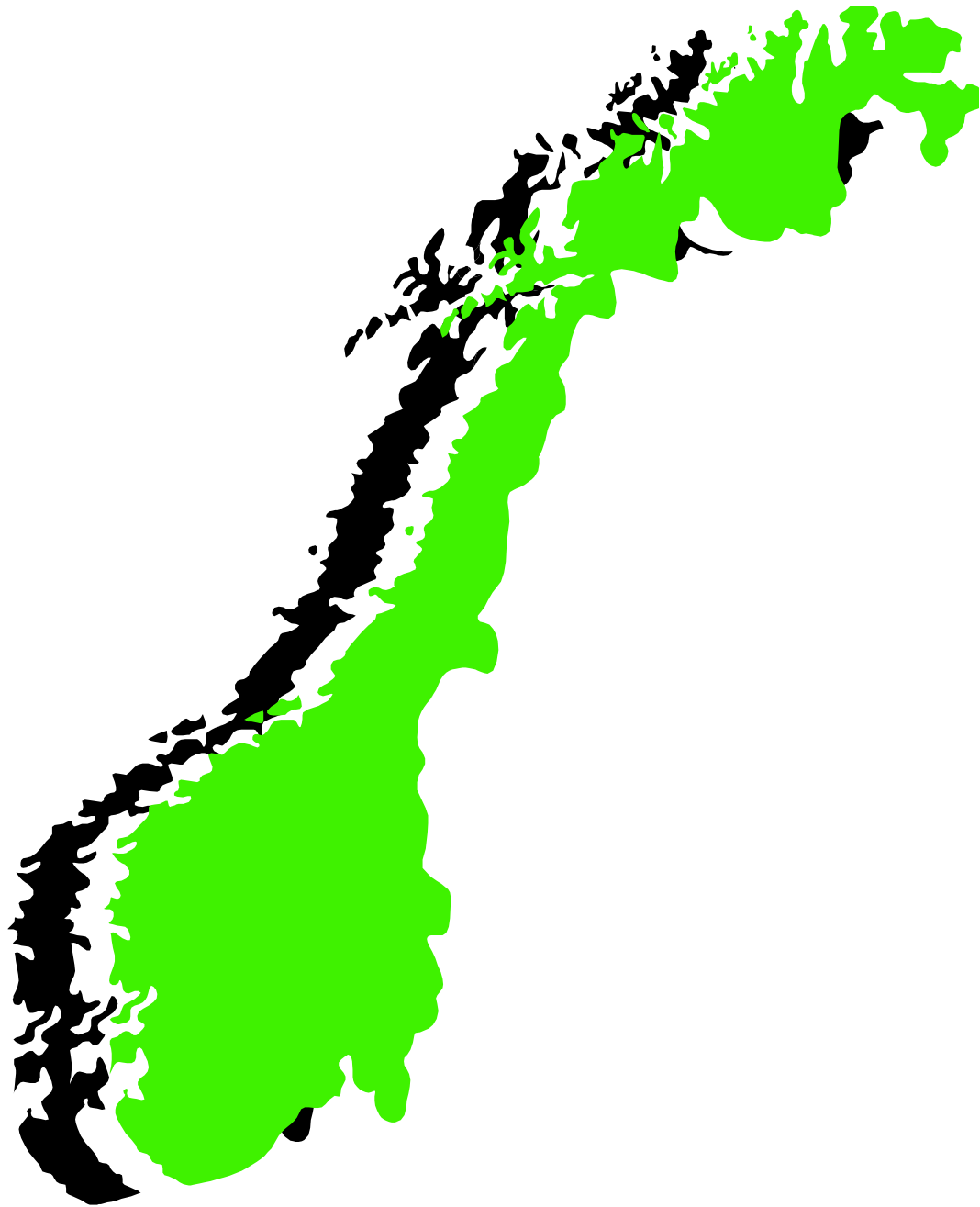
Målet er å premiere delingskultur!

428

?

«Jeg ville hatt færre departementer, og kanskje færre statsråder, men flere statsråder i ett departement. I Norge har vi en tendens til å splitte opp offentlig sektor i mange enheter. Vi må ha bedre koordineringssystemer. På enkelte områder som IKT, har offentlig sektor behov for betydelig kompetanse for å gjennomføre større prosjekter. Det blir ofte fragmentert.»

Intervju med Erna Solberg i Stat og Styring mai 2013

Følg med:

- <http://www.ks.no/tema/Innovasjon-og-forskning1/KS-IKT-forum/>
- <https://www.facebook.com/KSKommIT>

DON'T PANIC,

ORGANISE!